

ביאור בדרך אפשר

37 וממשיך בהמאמר, דאיתא מובא בזהר⁴ שהפסוק שבת אחים
38 גם יחד, מתייחס אל קודשא-ברוך-הוא וכנסת ישראל, והכתוב
39 מדבר על הקשר והקירוב בין הקדוש-ברוך-הוא ובני ישראל כפי שהם נמשלו
40 לרעותיו, כביכול, ונקראים "כנסת ישראל" והמילה גם שבפסוק באה לרבות
41 ישראל דלתתא בני ישראל
42 כפי שהם למטה, היינו שהפסוק
43 מדבר גם על הקשר וההתקרבות
44 בין הקדוש-ברוך-הוא ובני
45 ישראל (לא רק כפי שנשמות
46 ישראל הן בעולמות העליונים,
47 אלא גם) כפי שבני ישראל הם
48 למטה, בעולם הזה.

49 ויש לומר, שהשייכות
50 דהפירוש שאחים הם
51 חתן וכלה עם מאמר
52 הזהר דקאי על קודשא-
53 בריך-הוא וכנסת
54 ישראל, יש קשר ושייכות בין
55 שני הפירושים לפסוק המובאים
56 במאמר – הפירוש הראשון
57 שהכוונה היא לחתן וכלה
58 והפירוש השני שהכוונה היא
59 לקדוש-ברוך-הוא וכנסת
60 ישראל, והשייכות היא, כי
61 חתן וכלה שלמטה איש
62 ואשה כפשוטו משתלשלים
63 מחתן וכלה שלמעלה,⁵

64 הקב"ה וכנסת ישראל⁶, בהתאם לכלל שכל דבר גשמי שקיים
65 בעולם בא ומשתלשל מהמקור והשורש הרוחני שלו, ולמרות שבין גשמיות
66 ורוחניות יש ריחוק הערך ופער עצום, במובן מסויים יש דמיון בין השניים,
67 ובענייננו – יש קשר ושייכות בין ענין ההתקשרות והקירוב בין
68 הקדוש-ברוך-הוא וכנסת ישראל לענין ההתקשרות והקירוב בידוכי
69 ובנישואי איש ואשה (שנשלשלו מזה) וְלִכְּן מְבִיא בְּהַמָּאָר מַה
70 שְׁפָתוֹב בְּזֵהר (שבת) אחים הם הקב"ה וכנסת ישראל,
71 כִּי זֶהוּ הַיְסוּד לְהַפְּרִיֹשׁ הָרֵאשׁוֹן בְּמֵאֵר שְׂאֲחִים הֵם חָתָן
72 וְכֻלָּה.

ביאור בדרך אפשר

1 נאמר בספר תהלים (והקשר המיוחד של פסוק זה לל"ג בעומר יבואר להלן):
2 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נָעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם
3 יָחַד¹, וּמִדְּבַר שׂוֹאֵל כִּ"ק מו"ח אֲדַמּוּר הַרְבִּי הַרִּי"צ בְּמֵאֵמְרוֹ
4 מֵאֵמֶר הַסִּידוֹת שֶׁלּוֹ דְּבוּרֵי-הַמַּתְחִיל זֶה², הַפּוֹתַח בְּפִסּוֹק זֶה שֶׁנֶּאֱמַר עַל
5 יְדוּ בְּיוֹם ל"ג בְּעוֹמֵר תְּרַצ"ב,
6 בַּעַת קִישׁוּרֵי הַתְּנָאִים שֶׁל בְּתוּ
7 הַרְבֵּנִית וְכוּ' מֵרַת שִׁינָא עִם
8 בַּעֲלָה הַרְבַּח הַחֲסִיד וְכוּ' ר' מִנְחֵם
9 מֵעַנְדֵּל הַכֹּהֵן הָאֲרַעֲנִשְׁטִיין הַיִּיד"ר
10 (הַעֲרָה 2 כֹּאן), הַרְי הַפִּירוּשׁ
11 הַפְּשׁוּט שֶׁל הַבִּיטוּי שֶׁבֶת
12 אַחִים הוּא שִׁיּוּשְׁבִים
13 הָאֲחִים יָחַד בְּאַחֲרָה
14 וּבְאַהֲבָה שֶׁהֵרִי מְדוּבָר בְּאֲחִים,
15 וּמָה מוֹסִיף הַפְּסוֹק בְּאֵמֶר
16 'גַּם יָחַד'. ?

17 (לפי פשוטו הכתוב אומר תחילה
18 מה טוב ומה נעים, שכל בני
19 ישראל ישבו על אדמתם ואחר
20 כך מוסיף שיש מעלה נוספת
21 בכך שישבו יחד, במלכות אחת
22 ולא בשתי ממלכות (ראה מצודת
23 דוד) והמאמר מפרש את הפסוק
24 לפי פנימיות הדברים)
25 ומבאר, הרבי הרי"צ במאמר
26 הנוכר דאחים הם הנשמות
27 דדכר ונוקבא של זכר ונקבה
28 הַשְּׂיִיכִים זֶה לְזוֹ³ (חָתָן וְכֻלָּה), כְּמוֹכָא בְּזוּהַר שְׂאִישׁ וְאִשָּׁה הַנִּישָׂאִים
29 זו לזה, הרי הנשמות שלהם קשורות זו בזו עוד לפני הנישואין וְשֶׁבֶת אַחִים
30 הַבִּיטוּי הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַקִּירוּב וְהַחֲנוּוָה שֶׁבְּפִסּוֹק הוּא הַקִּירוּב
31 וְהַהֲתַקְשָׁרוֹת שֶׁלָּהֶם שֶׁל חָתָן וְכֻלָּה הַקִּישׁוּרֵי תְּנָאִים, הַשֶּׁלֵב שֶׁבּוֹ
32 הֵם מַחֲלִיטִים לְהִנְשֵׂא הַנְּקָרָא "קִישׁוּרֵי תְּנָאִים" עַל שֶׁם הַמְּנַהֵג בְּקֹהֲלוֹת רְבוֹת
33 לְכַתּוּב שֶׁטֵר "תְּנָאִים" עַל הַשִּׁידוּךְ וְזֶהוּ הַשֶּׁלֵב שֶׁל הַחֲלֻטָּה הַתְּקַשֵּׁר עַל
34 מִנַּת לְהִנְשֵׂא הוּא הַכְּנָה לְהַנְשׂוֹאִין, שְׂאֵז נַעֲשֶׂה 'גַּם' יָחַד',
35 וְהַקֶּשֶׁר בֵּינֵיהֶם מִתְחַזֵּק וְנַעֲשֶׂה יוֹתֵר עִמּוֹק וְיוֹתֵר פְּנִימִי כִּי בְּשֶׁלֵב הַנִּישׂוֹאִין יֵשׁ
36 בֵּין הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה נוֹסֵף עַל הַתְּקִשָּׁרוֹת, גַּם יָחַד הַתְּאַחְדוֹת פְּנִימִית.

בס"ד. ל"ג בעומר ה'תשכ"ב*

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נָעִים שֶׁבֶת אַחִים
גַּם יָחַד¹, וּמִדְּבַר כִּ"ק מו"ח אֲדַמּוּר בְּמֵאֵמְרוֹ
דְּבוּרֵי-הַמַּתְחִיל זֶה², הַרְי שֶׁבֶת אַחִים הוּא שִׁיּוּשְׁבִים יָחַד
בְּאַחֲרָה וּבְאַהֲבָה, וּמָה מוֹסִיף 'גַּם' יָחַד'. וּמְבָאֵר, דְּאֲחִים
הֵם הַנְּשָׂמוֹת דְּדָכְר וְנוֹקְבָא הַשְּׂיִיכִים זֶה לְזוֹ³ (חָתָן
וְכֻלָּה), וְשֶׁבֶת אַחִים הוּא הַקִּירוּב וְהַהֲתַקְשָׁרוֹת שֶׁלָּהֶם
בְּקִישׁוּרֵי תְּנָאִים, וְזֶהוּ הַכְּנָה לְהַנְשׂוֹאִין, שְׂאֵז נַעֲשֶׂה
'גַּם' יָחַד', נוֹסֵף עַל הַתְּקִשָּׁרוֹת, גַּם יָחַד.

וּמִמְשִׁיךְ בְּהַמָּאָר, דְּאִיתָא בְּזֵהר⁴ שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד,
קוּדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא וְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל, גַּם לְרְבוֹת
יִשְׂרָאֵל דְּלִתְתָּא. וְיֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַשְּׂיִיכוּת דְּהַפְּרִיֹשׁ שְׂאֲחִים
הֵם חָתָן וְכֻלָּה עִם מֵאֵמֶר הַזֶּהר דְּקָאִי עַל קוּדְשָׁא-בְּרִיךְ-
הוּא וְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל, הִיא, כִּי חָתָן וְכֻלָּה שְׁלֵמָטָה
מְשִׁתְּלִשְׁלִים מִחָתָן וְכֻלָּה שְׁלֵמָעֲלָה⁵, הַקְּב"ה וְכֻנְסַת
יִשְׂרָאֵל⁶, וְלִכְּן מְבִיא בְּהַמָּאָר מַה שְׁכָּתוּב בְּזֵהר (שֶׁבֶת)
אַחִים הֵם הַקְּב"ה וְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל, כִּי זֶהוּ הַיְסוּד
לְהַפְּרִיֹשׁ שְׂאֲחִים הֵם חָתָן וְכֻלָּה.

(* יצא לאור בקונטרס ל"ג בעומר — תש"נ, "לקראת ל"ג בעומר הבעל"ט.. עש"ק פ' אמור גו' ואמרת, שנת ה'תש"נ". 1) תהלים קלג, א. 2) דל"ג בעומר תרצ"ב, בתנאים של בתו הרבנית וכו' מרת שיינא עם בעלה הרה"ח וכו' ר' מנחם מענדל הכהן הארענשטיין הי"ד. 3) ראה בארוכה מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע' תרצו ואילך. 4) ח"ג ז, ב. 5) ראה ד"ה אשר ברא ה'תשל"ט ס"ב (תורת מנחם — ספר המאמרים ניסן כסלו ס"ע טו), ובהנסמן שם הערה 9. 6) וראה בד"ה זה תרצ"ב הנ"ל, שבהקב"ה וכנס"י ישנם הענינים דקישורי תנאים וחתונה, דבחה"ש הוא החתונה דהקב"ה וישראל, כמרו"ל (תענית כו, ב — במשנה) ביום חתונתו זה מתן תורה. ובל"ג בעומר הוא הקישורי תנאים "ומאז עד חגה"ש הם מועדי שילוח סבלונות מהחתן לכלה".

שיר המעלות לדוד הנה מה טוב

ביאור בדרך אפשר

1 וּלְכַאוֹרָה⁷ יֵשׁ לַהוֹסִיף, דְּהַבְּיָאוּר שְׁבַהּמֶאֱמָר (בְּשֵׁנִי הֶעֱנִינִים
 2 דְּשֻׁבַת אַחִים, וְגַם יַחַד' והתוספת בעניין ההתקשרות והקירוב שיש
 3 ב"גם יחד" לעומת "שבת אחים") הוּא גַם לְפִי הַפִּירוּשׁ⁸ שְׁאֲחִים
 4 קָאֵי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַגְּבֵי הַיַּחַס שֶׁלָּהֶם אֵל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 5 שְׁבַהּאֶהְבָּה וְהֶאֱחוּהָ
 6 שְׁלֵהֶם שְׁתֵּי מַדְרָגוֹת 1
 7 בְּכָל־לוֹת כְּמוֹ בַחֲתָן וְכֹלָה 2
 8 לַמִּטָּה. הַדְּרָגָה הַרְאֵה הַרְאֵה הַיָּדוּגְמַת (בְּדוּגְמַת
 9 הַתְּקַשְׁרוֹת קִישׁוּרֵי תְנָאִים), וְעַל-
 10 יַד־יָזָה בְּאִים אַחֲר־כֶּף 5
 11 לְהַתְּאֲדוּת שֶׁהִיא הַדְּרָגָה 6
 12 הַשְּׁנִיָּה, הַעֲמוּקָה וְהַפְּנִימִית יוֹתֵר 7
 13 (בְּדוּגְמַת הַנִּישׁוּאִין לַעֲוֹמַת 8
 14 קִישׁוּרֵי הַתְּנָאִים). 9
 15 וְעַל-פִּי-יָזָה יֵשׁ לֹמֵר, 16
 17 דְּזָה שְׁמַבִּיא בְּהַמֶּאֱמָר 17
 18 פְּרוּשׁ הַזֶּהר דְּשֻׁבַת אַחִים 18
 19 גַם יַחַד קָאֵי מִכּוּוֹן עַל 19
 20 הַיַּחַד הַפְּנִימִי דְּקוּדְשָׁא- 20
 21 בְּרִיף-הוּא וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל 21
 22 (בְּדוּגְמַת הַנִּישׁוּאִין), הוּא, כִּי 22
 23 בְּכַדִּי שְׁהֶאֱהָבָה וְהֶאֱחוּהָ 23
 24 דִּישְׂרָאֵל תְּהִיָּה בְּאוֹפֵן 24
 25 דִּיחַד (דוּגְמַת הַיַּחַד 25
 26 דְּנִישׁוּאִין), הוּא⁹ עַל-יַדִּי 18
 27 גִּילוֹי הַיַּחַד דִּישְׂרָאֵל עִם 19
 28 קוּדְשָׁא-בְּרִיף-הוּא¹⁰ 28
 29 כְּלוּמֵר, כְּאִשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 29
 30 מְכִירִים וּמְרַגְשִׁים אֶת הַיַּחַד 30
 31 (הַהַתְּאֲדוּת הַעֲמוּקָה הַפְּנִימִית) 31
 32 שֶׁלָּהֶם עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא 32
 33 בְּגִלּוּי, אִזִּי גַם הַאֲהָבָה וְאֲחוּוָה 33
 34 בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲצָמָה הִיא עֲמוּקָה וּפְנִימִית כְּמוֹ הַיַּחַד בְּעִנְיַן הַנִּישׁוּאִין, וְלֹא
 35 רַק שִׁיכּוֹת כְּלִלִית כְּמוֹ בְּקִישׁוּרֵי תְנָאִים.
 36 וְעַל-פִּי-יָזָה יֵשׁ לְבָאֵר גַּם מֵהַ שְׁהֶתְנוּב¹¹ בְּתַהֲלִים מִמְשִׁיף
 37 (דְּשֻׁבַת אַחִים גַּם יַחַד הוּא) בְּשִׁמְוֹן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל
 38 הַזְּקֵן זָקֵן אַהֲרֹן שְׁיֹרֵד עַל פִּי מְדוּתָיו (לְפִי פִּשְׁטוֹ הַכְּתוּב מִמַּחֲשִׁי

ביאור בדרך אפשר

39 שֶׁהִדְבַּר טוֹב וְנִעִים כְּמוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה הַנִּתּוּן עַל הָרֹאשׁ בְּשַׁפַּע רֵב עַד כְּדֵי כֶּךָ
 40 שֶׁהוּא יוֹרֵד מֵהָרֹאשׁ אֶל הַזְּקֵן, וּמְדוּבָר עַל הַזְּקֵן שֶׁל אַהֲרֹן שֶׁהִיא רֹאשׁוֹן
 41 לְנִמְשָׁחִים בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה (רֹאה מְצוֹרֵת דוּד) וְהַמֶּאֱמָר מְבַאֵר אֶת הַדְּבָרִים לְפִי
 42 פְּנִימִיּוֹת הָעֵנִינִים) כִּי בְּכַדִּי שְׁהִיחֹד
 43 דְּקוּדְשָׁא-בְּרִיף-הוּא
 44 וְיִשְׂרָאֵל יַפְעוּל בְּיִשְׂרָאֵל
 45 אֶהְבָּה וְאֶחָה אֲמַתִּית
 46 בְּקִרְבִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲצָמָה עַד
 47 בְּאוֹפֵן דִּיחַד, הוּא עַל-
 48 יַדִּי יְרִידַת וְהַמְשַׁכַּת שְׁמֹן
 49 הַטּוֹב, כְּדִלְקָמֵן (סְעִיף
 50 ח) שֶׁהַכּוּוֹנָה לְפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה,
 51 כְּפִי שִׁיתְבָּאֵר לְהַלָּן.
 52 (ב) וְיִוְבֵן זֶה בְּהַקְּדִים
 53 דְּאִיתָא מוּבָא בְּזַהֲרָה¹²
 54 זְמַנָּא חֲדָא הָוָה צְרִיקָא
 55 עֲלָמָא לְמִיטְרָא, פַּעַם אַחַת
 56 הִיָּה צְרִיךְ הָעוֹלָם לְגַשֵּׁם (וְלֹא
 57 יִרְדוּ גְשָׁמִים) אֲתוּ לְקַמִּיָּה
 58 דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי,
 59 בָּאוּ (חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל) לְפָנָי רַבִּי
 60 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי (שִׁוּיִם הַהִילּוּל
 61 שֶׁלּוֹ הוּא בְּלִ"ג בְּעוֹמֵר, יוֹם
 62 אֲמִירַת הַמֶּאֱמָר) וּבְקִשְׁוֹ מִמֶּנּוּ
 63 לְפַעוּל אֶת יְרִידַת הַגְּשָׁמִים וְעַל-
 64 יַדִּי שְׁאֲמָר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר
 65 יוֹחָאֵי דְּרוּשׁ בְּפִסּוּק הַגָּה
 66 מֵהַ טוֹב וּיְמָה נְעִים שְׁבַת
 67 אַחִים גַּם יַחַד, יֵרֵד מְטָר.
 68 וְדִיּוּעַ הַדִּיּוּק הַשְּׂאֵלָה
 69 בְּזַה¹³, הִרִי מְצִינּוֹ דְּבַרְבִּי
 70 חַכְמֵינוּ ז"ל בְּגִמְרָא שְׁבַכְדִּי
 71 לְפַעוּל יְרִידַת גְּשָׁמִים כְּאִשֶׁר
 72 הַגִּיעָה עוֹנַת הַגְּשָׁמִים וְהָעוֹלָם זָקוּק לְגַשֵּׁם אֶךְ הַגְּשֵׁם מֵתְעַכֵּב וְלֹא יוֹרֵד הִיּוּ
 73 מוּסִיפִים שֵׁשׁ בְּרָכוֹת בְּשִׁמּוֹנָה עֶשְׂרִי¹⁴ וְגוֹזְרִים י"ג
 74 תְּעִנִיּוֹת¹⁵ עַד שֶׁעַל יַדִּי הַתְּפִילוֹת וְהַצּוּמוֹת נִעֲנִים וְזוֹכִים לְגַשְׁמִים, וְחוֹנֵי
 75 הַמְּעַגֵּל עֵג עוֹנָה צִיּוּר עֵיגוּל וְעַמְד בְּתוֹכָהּ וְהַתְּפַלֵּל¹⁶ וְנִעְנָה, הִרִי
 76 שֶׁהִרְדָּךְ לְפַעוּל יְרִידַת גְּשָׁמִים בַּעַת בְּצוּרַת הִיא בְּאֲמַעְצוֹת תְּפִלָּה וְתַעֲנוּת וְרַבִּי

(ח)

(ב) וְיִוְבֵן זֶה בְּהַקְּדִים דְּאִיתָא בְּזַהֲרָה¹² זְמַנָּא חֲדָא הָוָה
 צְרִיקָא עֲלָמָא לְמִיטְרָא, אֲתוּ לְקַמִּיָּה דְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, וְעַל-יַדִּי שְׁאֲמָר דְּרוּשׁ בְּפִסּוּק הַגָּה מֵהַ
 טוֹב וּיְמָה נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד, יֵרֵד מְטָר. וְדִיּוּעַ
 הַדִּיּוּק בְּזַה¹³, הִרִי מְצִינּוֹ שְׁבַכְדִּי לְפַעוּל יְרִידַת גְּשָׁמִים
 הִיּוּ מוּסִיפִים שֵׁשׁ בְּרָכוֹת בְּשִׁמּוֹנָה עֶשְׂרִי¹⁴ וְגוֹזְרִים י"ג
 תְּעִנִיּוֹת¹⁵, וְחוֹנֵי הַמְּעַגֵּל עֵג עוֹנָה וְעַמְד בְּתוֹכָהּ

(7) ד"לכאורה" הוא גם בענין שהוא למסקנא (ראה שד"ח כללי הפוסקים סט"ז אות ח). (8) מפרשים לתהלים שם. וראה זח"ג נט, ב - הובא לקמן ס"ז. (9) ראה תניא פרק לב. (10) ועפ"ז יומתק מה שמדייק בהמאמר מ"ש בזהר "גם לרבות ישראל דלתתא". (11) תהלים שם, ב. (12) ח"ג נט, ריש ע"ב. (13) ד"ה זח"ג כו' דעלמא הוה צריך למיטרא באוה"ת ויקרא (הוספות) ע' רנד ואילך [נדפס גם בבאורי הזהר להצ"צ כרך ב, אחרי ע' תתקא ואילך]. ד"ה בזהר פ' אחרי כו' זימנא חדא תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' רסז ואילך). (14) סה"מ עטר"ת ס"ע קל ואילך. (15) סה"מ תרפ"ז ע' צא. (16) משנה תענית טו, א. רמב"ם הל' תעניות פ"ג ה"ז. שם פ"ד ה"ז ואילך. טושו"ע או"ח הל' תענית סתקע"ה. (15) משנה שם יב, ב. רמב"ם שם פ"ג ה"ב ואילך. טושו"ע שם.

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי פָּעַל זֶה עַל-יְדֵי אֲמִירַת דְּרוֹשׁ כְּדַבְּרֵי תוֹרָה, בְּלִי
 2 יְגִיעָה כָּלֵל בְּשׁוֹנָה מִתְּפִילוֹת וְצוּמוֹת שְׂכוּרוֹת בְּמֵאמֶץ, וַיֵּשׁ לְהַבִּין מִהֵי הַדֶּרֶךְ
 3 הַמְיוּחֶדֶת שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי לְפַעוּל יְרִידַת גַּשְׁמִים דּוּקָא בְּדֶרֶךְ זוֹ?
 4 וּנְקוּדַת הַבִּיאוֹר בְּזֶה (פְּמוּבָן מִהַדְּרוּשִׁים כִּפִּי שְׁעוּלָה מִמַּמְרֵי
 5 הַחֲסִידוֹת הַנְּחוּסִים בְּנוֹשָׁא זֶה),
 6 דְּזֶה שְׁצַרְיָה לְהַשְׁתַּדְּלוֹת 1
 7 מְיוּחָדָה לְפַעוּל יְרִידַת 2
 8 גַּשְׁמִים וְכַאמֹר הַדָּבָר כְּרוּךְ 3
 9 בְּמֵאמֶץ מְיוּחָד הוּא בְּתַפְלָה 4
 10 כַּאֲשֶׁר מִבְּקָשִׁים לְפַעוּל אֵת יְרִידַת 5
 11 הַגַּשְׁמִים בְּאִמְצָעוֹת תְּפִילָה. 6
 12 וְהִסִּיבָה לִכְךָ שֶׁהוֹרְדַת גַּשְׁמִים עַל 7
 13 יָדֵי תְּפִילָה כְּרוּכָה בְּמֵאמֶץ מְיוּחָד 8
 14 הֵיא דְּכִינּוֹן שְׁתַּפְּלָה הֵיא 9
 15 הַתְּקַרְבוֹת שֶׁל הָאָדָם לְאַלּוּקוֹת 10
 16 בְּדֶרֶךְ שֶׁל מְלֻמְטָה לְמַעְלָה, 11
 17 הֵינּוּ שְׁתַּחֲלִיל הַהֲתַעֲרוּרוֹת הֵיא 12
 18 מִצַּד הָאָדָם הַתַּחֲתוֹן הַנִּמְצָא 13
 19 לְמַטָּה וְרַצוֹנוֹ לְהִתְקַרֵּב לְאַלּוּקוֹת 14
 20 שֶׁלִּמְעַלָּה לְכֹן בְּכַדִּי 15
 21 שְׁהַעֲבוּדָה (תְּפִילָה) 16
 22 דְּהַתְּחַתּוֹנִים הַנִּמְצָאִים לְמַטָּה 17
 23 תְּעוֹרֵר וְתַמְשִׁיף גַּשְׁמִים 18
 24 (דְּשִׁרְשׁ הַגַּשְׁמִים הוּא 19
 25 לְמַעְלָה מִהַשְׁתַּלְּשְׁלוֹת 20
 26 לְמִרְוֵת שֶׁהַגַּשְׁמִים נִרְאִים כְּדָבָר 21
 27 טַבְעִי וְאֵם כֵּן לְכַאוּרָה הֵם 22
 28 שֵׁיכִים לִסְדֵּר הַשְׁתַּלְּשְׁלוֹת שְׁבו 23
 29 הָאוֹר הָאַלּוּקִי יוֹרֵד בְּצוּרָה 24
 30 מְסוּדֶרֶת מְדֻרָגָה לְדִרְגָה כֵּן 25
 31 שֶׁלִּמְעַלָּה מֵאִיר אוֹר רַב וְלְמַטָּה 26
 32 מֵאִיר אוֹר מוֹעֵט וּמוֹצוּמָצָם, כֻּלָּל 27
 33 זֹאת שׁוֹרֵשׁ הַגַּשְׁמִים הוּא בְּדִרְגָה גְּבוּהָה בְּאַלּוּקוֹת, לְמַעַל מִסְדֵּר הַשְׁתַּלְּשְׁלוֹת,
 34 אֵלָּא שֶׁלְּאַחַר מִכֵּן הָאוֹר יוֹרֵד וְנִמְשָׁךְ עַד לְהַשְׁפַּעַת גַּשְׁמִים (בְּפוּעַל) צְרִיכָה
 35 לְהֵיוֹת הַשְׁתַּדְּלוֹת מְיוּחָדָה שֶׁהֵיא מִצַּד עֲצוּמוֹת הָאָדָם נִמְצָא בְּמַצַּב נְחוּת
 36 וְרוּחוֹ מְאַלּוּקוֹת וְרוֹךְ הַשְׁתַּדְּלוֹת מְיוּחָדָה וּמֵאמֶץ מְיוּחָד פּוּעֵלֶת בּוֹ הַתְּעוּלוֹת
 37 בְּמִידָה כּוֹז שֶׁתְּפִילָתוֹ פּוּעֵלֶת לְמַעַל. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי הִמְשִׁיף
 38 יְרִידַת גַּשְׁמִים עַל-יְדֵי אֲמִירַת תּוֹרָה, דְּתוֹרָה הֵיא מְלֻמְטָה
 39 לְמַטָּה, שֶׁהֵיא תּוֹרָה הֵיא חֲכַמְתּוֹ הַעֲלִינָה וְרַצוֹנוֹ הַעֲלִינָה שֶׁל הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-
 40 הוּא שֶׁיִּרְדֶּה מִלְּמַעַל לְמַטָּה וְכִינּוֹן שֶׁרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי הִתְחַבֵּר לְתוֹרָה
 41 שֶׁמִּצַּד עֲצוּמָה הֵיא גְּבוּהָה וְנַעֲלִית וְלָכֵן לֹא הָיָה צְרִיף לְעַבּוּדָה
 42 וְלִיְגִיעָה כִּדִּי לְהִתְחַבֵּר לְאַלּוּקוֹת וְלְהַשְׁפִּיעַ הַשְּׁפָעוֹת מִלְּמַעַל לְמַטָּה.

ביאור בדרך אפשר

43 וְהַטַּעַם עַל זֶה שֶׁרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי דּוּקָא הִמְשִׁיף יְרִידַת
 44 גַּשְׁמִים עַל-יְדֵי אֲמִירַת תּוֹרָה, וְלֹא מִצִּינּוֹ דְּבַר כּוֹז אֲצֵל שְׂאֵר הַתְּנָאִים
 45 הוּא, כִּי יְרִידַת גַּשְׁמִים (לְאַחֲרֵי שְׁהִיְתָה תְּחִלָּה עֲצִירַת
 46 גַּשְׁמִים בְּמַצַּב שֶׁל בְּצוּרָת, בְּשׁוֹנָה מִיְרִידַת גַּשְׁמִים רְגִילָה וְטַבְעִית) הוּא
 47 שְׁיִנוּי פְּעוּלָם, חֲרִיגָה מְדַרְכֵי
 48 הַטַּבְעִי דְּזֶה שְׁנַעֲשֶׂה שְׁיִנוּי
 49 פְּעוּלָם בְּמִידָה כּוֹז שֵׁישׁ
 50 בְּעוֹלָם הַנְּהַגָה שֶׁלֹּא עַל-פִּי דְּרַכִּי
 51 הַטַּבְעִי הוּא (בְּדֶרֶךְ כָּלֵל)
 52 עַל-יְדֵי תְּפִילָה, פְּמִבּוּאָר
 53 בְּתַנְיָא¹⁸ (וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: "אָף
 54 שְׁתַּלְּמוֹד תּוֹרָה לְמַעַלָּה
 55 מִהַתְּפִילָה... אֲבָל הַתְּפִילָה הֵיא
 56 הַמְּשַׁכֵּת אוֹר אֵין אֵין סוּף בְּרוּךְ
 57 הוּא... לֹא בְּדֶרֶךְ הַתְּלַבְּשׁוֹת
 58 בְּלִבְדֵי רַק הָאוֹר מִמֶּשׁ, לְשׁוֹת
 59 הַנְּבִרָאִים מְכַמּוֹת שֶׁהֵם שִׁתְּרַפָּא
 60 הַחּוּלָה יוֹרֵד הַגַּשְׁם מִשְׁמַיִם
 61 לְאַרְץ וְיוֹלִידָה וְיִצְמִיחָה...") וְכִפִּי
 62 שִׁבּוּרָא עוֹד לְהַלֵּךְ בְּמַעַלֶּת
 63 הַתְּפִילָה. אֵלָּא שְׁבִרְבֵי
 64 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, הֵיא דְּבַר
 65 יוֹצֵא מִן הַכֻּלָּל גַּם בְּעַסְק
 66 הַתּוֹרָה שְׁלוֹ הֵיְתָה (גַּם)
 67 הַמְּעַלָּה דְּתְּפִילָה, וְגַם דְּבַרִּי
 68 הַתּוֹרָה שְׁלוּ הֵיא בְּכוּחַם לְפַעוּל
 69 שְׁיִנוּי בְּדַרְכֵי הַטַּבְעִי וְלָכֵן
 70 הִמְשִׁיף יְרִידַת גַּשְׁמִים
 71 עַל-יְדֵי אֲמִירַת תּוֹרָה וְלֹא
 72 נִזְקַק לְתְּפִילָה דּוּקָא.
 73 ג) וְהוֹלֵךְ וּמְבַאֵר אֵת הַמַּעַלָּה
 74 הַמְיוּחָדָת בְּלִימוּד הַתּוֹרָה שֶׁל רַבִּי
 75 שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי:
 76 וְהַעֲנִין הוּא, דְּהַחֲלִילוּק הַהַבְּדֵל בֵּין תּוֹרָה וְתְּפִילָה הוּא עַל-דֶּרֶךְ
 77 מַעֲיִן הַחֲלִילוּק הַהַבְּדֵל בֵּין בְּרָכָה וְתְּפִילָה¹⁹ כְּלוֹמֵר, הַהַבְּדֵל בֵּין הַמְּשַׁכָּה
 78 וְהַשְּׁפָעָה עַל יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה (מִלְּמַעַל לְמַטָּה) לְהַמְשַׁכָּה וְהַשְּׁפָעָה עַל יְדֵי
 79 תְּפִילָה (מִלְּמַטָּה לְמַעַלָּה) דּוּמָה לְהַבְּדֵל בֵּין פְּעוּלוֹת הַבְּרַכָּה לְפַעוּלוֹת הַתְּפִילָה,
 80 כִּפִּי שֶׁהוֹלֵךְ וּמְבַאֵר. דְּתְּפִילָה הֵיא מְלֻמְטָה לְמַעְלָה (כְּנִ"ל),
 81 שְׁהַמְתַּפְּלֵל הוּא אָדָם תַּחֲתוֹן הַנִּמְצָא לְמַטָּה וּמְבַקֵּשׁ שִׁשְׁפִּיעוּ לוֹ
 82 שְׁפַע מְלֻמְטָה, וּבְרָכָה הֵיא הַמְּשַׁכָּה וְהַשְּׁפָעָה בְּדֶרֶךְ מְלֻמְטָה
 83 לְמַטָּה, שְׁהַמְבַרֵּךְ הָאָדָם הַנּוֹתֵן אֵת הַבְּרַכָּה [זֶה שֵׁישׁ לוֹ פֶּתַח לְבָרָךְ,
 84 וְעַל-דֶּרֶךְ אֲבִרְהָם אֲבִינוֹ שְׁאָמַר לוֹ הַקְּבִ"ה "וְהִיא בְּרַכָּה" וּפִירְשׁוּ

16) תענית כג, א. 17) ראה תענית (ב, א) דגשמים לא נמסרו ביד שליח. וראה סה"מ תרמ"ד ע' קנה. 18) קו"א רד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנה, א). 19) בהבא לקמן ראה בהמצויין בהערה 13. וראה גם לקו"ש ח"י ס"ע 38 ואילך, ובהנסמן שם.

שיר המעלות לדוד הנה מה טוב

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 חכמינו ז"ל שה' אמר לאברהם הברכות נתונות לך²⁰ הוא
2 נמצא למעלה בדרגה גבוהה יותר מהשורש הרוחני העליון
3 שממנו נמשכת הברכה, וממשיך ומגלה ומוריד אותה
4 מלמעלה למטה עד שהברכה מתקיימת בעולם הזה בפועל.
5 וזהו שברכה היא בדרך
6 צווי, בסגנון של פקודה
7 והוראה ולא בסגנון של תפילה
8 ותחנונים כי המברך הוא
9 עומד בדרגה רוחנית גבוהה
10 למעלה מהשורש שמשם
11 נמשכת הברכה, ולכן
12 בכחו לצוות ולהכריח,
13 כביכול, את ירידת השפע.
14 והנה המעלה דברכה
15 לגבי תפלה היא
16 בנוגע להאדם המברך
17 והמתפלל, מצד האדם,
18 המברך נמצא בדרגה יותר גבוהה
19 מהמתפלל, כי המברך נעלה יותר
20 משורש ההמשכה וההשפעה
21 (ולכן פעולתו היא בדרך
22 מלמעלה למטה) ואילו המתפלל
23 נמצא בדרגה יותר נמוכה
24 משורש ההשפעה (ולכן פעולתו
25 היא בדרך מלמטה למעלה)
26 אבל בנוגע להמשכה
27 עצמה, מצד ההשפעה עצמה
28 המצב הוא להפך המשכה
29 וההשפעה שעל-ידי תפלה
30 היא נעלית יותר מאשר
31 המשכה וההשפעה שעל ידי
32 ברכה. דענין הברכה הוא
33 להמשיך מה שפבר
34 נמצא במקור ולא ליצור
35 ולפעול דבר חדש שרדיין לא נמשך ולא התגלה, וענין התפלה
36 הוא בקשה מהקב"ה שגם באם לא ישנה לא קיימת
37 חס-ושלום ההשפעה גם במקור, ולא עוד אלא שנגזר
38 עליו שיהיה חולה חס-ושלום וכיוצא בזה, היינו לא זו
39 בלבד שההשפעה המבוקשת לא קיימת במקור אלא יתר על כן מלמעלה
40 כבר נגזר והגזירה יצאה לפועל שהמצב יהי הפוך, הרי בכוחה של
41 התפילה מכל-מקום תומשף לו השפעה חדשה מאור אין-

סוף שלמעלה מהשתלשלות כי רק ב'סדר השתלשלות' ההשפעה
לא קיימת ורק ב'סדר השתלשלות' נגזרה גזירה והמצב הפוך מהמצב
המיוחל אבל למעלה מ'סדר השתלשלות' ההגבלות הללו לא קיימות ואפשר
לשנות את המצב מן הקצה אל הקצה, וזו פעולה של התפילה ולא
של הברכה.
דזהו שאומרים בכמה
תפלות בקשות לעניינים שונים
והבקשה היא בנוסח יהי-
רצון, דפרוש יהי-רצון
הוא שיהיה רצון חדש
שלעת עתה עדיין אינו קיים.
והטעם על זה שהמשכת
אור חדש הוא על-ידי
התפלה דוקא, ולא על
ידי הברכה, הוא כי למעשה
ידיך תכסוף²¹, הקדוש-
ברוך-הוא כוסף ומשתוקק,
כביכול, דווקא לפעולתם של בני
אדם אף שהם נבראים גשמיים
ונחותים, כי הוא חפץ דווקא
בפעולתם של אלה שנבראו
על ידו, "מעשה ידיך",
ולכן על-ידי התפלה,
עבודת המטה, שעניינה הוא
כאמור מאמץ של האדם שנמצא
למטה מציוד להתקרב למעלה
ולהגיע אלוקות מגיעים
מלמטה עד לאור אין-סוף
שלמעלה מהשתלשלות
ויוכים לקבלת המשכה והשפעה
מהמקור הנעלה הזה (אף שזו
פעולת אדם תחתון, בשונה
מברכה שפועלת בגלל מעלת
האדם, כמבואר לעיל).
ד) והנה ענין זה שבתפלה (שעל-ידיה נמשכת השפעה
חדשה שלא הייתה קיימת קודם לכן) הוא בכללות באופן כללי
(בעוד שבפרטיות יש לחלק ביניהם) גם בתורה שגם בה מצינו שדברי
התורה פועלים חידוש ושינוי של מצב קיים. דזהו שעל-ידי הפסק-דין
שבתורה נעשה שינוי בעולם²² [שנעשה ונוצר דבר חדש
שלא היה גם בשרש ומקור העולם], הוא, כי
לתפילה ולא לברכה שהיא רק גילוי והמשכה של דבר שכבר היה קיים].

20 במדב"ר פי"א, ב (בסופה). 21 איוב יד, טו. 22 כידוע הראי' לזה מירושלמי (נדרים פ"ו סוף ה"ח. ועוד. הובא בשו"ע אדה"ז הלי' נדה סקפ"ט סקכ"ג), דכאשר ב"ד מעברין את השנה — בתוליי חוזרין.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

נחשבים כפסק דין של הקדוש-ברוך-הוא בעצמו וְכִינּוּן שְׁזָהוּ גְזִירַת
הַמֶּלֶךְ הוראה ופקודה של המלך שכולם נתונים למרותו וחייבים לציית לו,
נַעֲשֶׂה בְּנִי בְּמִצִּיאוֹת הַגְּשֵׁמִית בעולם מְמִילָא שהרי מוכן שהמלך אינו זקוק
להשתדלות ומאמץ כדי שימלאו את רצונו אלא רצונו מתבצע בדרך ממילא.

וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה בדומה לפעולה
בעולם על ידי התורה שהיא
בדרך גזירה (ולא בדרך תפילה
ובקשה) הוא בְּנוֹגֵעַ
לְהַמּוֹפְתִים מעשי פלא
החורגים מדרך הטבע שַׁעֲשׂוּ
הַתְּנָאִים וְאֻמּוּרָאִים על-
יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה
שְׁלֵהֶם²⁶, והם חוללו ניסים
בעולם בכוח תורתם כְּמוֹ רַבִּי
פְּנַחֲס בֶּן יֵאִיר שְׁאָמַר
כאשר היה בדרכו, והנהר גינאי
עמד בדרכו לִינְיָא נְהָרָא הנהר
גינאי חָלוֹק לִי מִימִיךָ²⁷,
ותאפשר לי לעבור והנהר נאלץ
לציית לו שִׁישְׁנָן בְּזָה כמו
בפעולת רבי שמעון בר יוחאי
שְׁתֵּי הַמַּעְלוֹת גם מעלת
התפילה וגם מעלת הברכה.
שִׁינוּי וְחִידוּשׁ בְּנִהָר
(שְׁאִינוּ גַם בְּשָׂרְשׁוֹ)
וּמְקוֹרֵהוּ²⁸ ולכן ברכה לא
הייתה יכולה לפעול (זאת) —
הַמַּעְלָה דְתַפְלָה שפועלת
דבר חדש (כמבואר לעיל שלכן
אומרים בתפילה "יהי רצון"),
וְשִׁישְׁנֵי בְּנִהָר נַעֲשֶׂה על-יְדֵי הַצּוּי שֶׁל רַבִּי פְּנַחֲס בֶּן יֵאִיר
בדרך גזירה — הַמַּעְלָה דְבִרְכָה.

(ה) אֵלָא שְׂאָף-עַל-פִּי-כֵן מַעְלָה בְתַפְלָה לְגַבֵּי תוֹרָה, כִּי
תוֹרָה הִיא חֻכְמָה, וְחֻכְמָה (גַּם הַחֻכְמָה דְתוֹרָה
שְׁלַמְעֵלָה מִהַחֻכְמָה דְמַעֲשֶׂה בְרָאשִׁית) הִיא בְּאֵין-עֲרוּף
וְשִׁישְׁנֵי בְּנִהָר נַעֲשֶׂה על-יְדֵי הַצּוּי שֶׁל רַבִּי פְּנַחֲס בֶּן יֵאִיר
בדרך גזירה — הַמַּעְלָה דְבִרְכָה.
(ה) אֵלָא שְׂאָף-עַל-פִּי-כֵן למרות המבואר לעיל על המעלה הגדולה של
פעולה באמצעות לימוד התורה שכוללת הן את עניין התפילה והן את עניין
הברכה, בכל זאת יש מַעְלָה בְתַפְלָה לְגַבֵּי תוֹרָה, כִּי תוֹרָה הִיא
חֻכְמָה, ואף שמדובר על חכמתו של הקדוש-ברוך-הוא, בכל זאת הכוונה
לאור אלוקי כפי שהתלבש להיות חכמה וזו כבר הגדרה ו'ציור', כלשון הרגיל
בחסידות שחכמה איננה חסד ויש לה הגדרות משלה וְחֻכְמָה (גַּם
הַחֻכְמָה דְתוֹרָה שְׁלַמְעֵלָה מִהַחֻכְמָה דְמַעֲשֶׂה בְרָאשִׁית) כִּי
שבחכמה האלוקית עצמה מדובר על דרגה גבוהה) הִיא בְּאֵין-עֲרוּף אין

1 וטעם הרבר שבכוח התורה לפעול שינוי בעולם וליצור דבר חדש הוא, כִּי
2 הַתּוֹרָה הִיא לְמַעְלָה מְשַׁרְשׁ הָעוֹלָם (כִּי הַתּוֹרָה הִיא חֻכְמָתוֹ
3 וְתַבְרֵךְ, הַחֻכְמָה של הקדוש-ברוך-הוא שְׁלַמְעֵלָה מִהַחֻכְמָה דְמַעֲשֶׂה
4 בְרָאשִׁית כלומר, גם בריאת העולם הייתה בחכמתו של הקדוש-ברוך-הוא,
5 הַחֻכְמָה שֶׁמִּמֶּנָּה באה התורה היא

6 בדרגה יותר גבוהה ושורש חכמת
7 התורה הוא למעלה משרוש
8 העולם), וְלָכֵן, על-יְדֵי
9 הַפְּסֻק־דִּין דְתוֹרָה נַעֲשֶׂה
10 שִׁינוּי וְחִידוּשׁ בְּעוֹלָם כִּי
11 לתורה יש כוח מיוחד להיות
12 'בעל-הבית' על העולם עד כדי
13 כך שפסק-דין בתורה משנה
14 מציאות בעולם. וְנִמְצָא, לאור
15 האמור שהתורה פועלת חידוש
16 דבר בדומה לתפילה, עולה
17 המסקנה שְׁבַתוֹרָה לְשָׁנָן ב'
18 הַמַּעְלוֹת, האחת הַמַּעְלָה
19 דְתַפְלָה — הַמְּשַׁכֵּת עֲנָן
20 חָדָשׁ, וְהַשְּׁנִייה הַמַּעְלָה
21 דְבִרְכָה²³ שהיא בדרך גזירה
22 והכרח, כביכול (כי המברך, אם
23 אכן בכוחו בדרך נמצא למעלה
24 מהעולם, כמבואר לעיל). וכך גם
25 לגבי התורה דְהַשְּׁנִייה
26 וְהַחִידוּשׁ שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּעוֹלָם
27 על-יְדֵי הַפְּסֻק־דִּין
28 דְהַתְּלַמֵּיד-חֻכְמָה הָעוֹסֵק
29 בְתוֹרָה, הוּא (לֹא בְדֶרֶךְ
30 בְקִשָּׁה כְּתַפְלָה, שאמנם

31 פועלת דבר חדש ובכך התורה דומה לתפילה אבל בתפלה הדבר הוא בדרך
32 בקשה, ובהשתדלות מיוחדת כמבואר לעיל ואילו הפעולה של פסק-דין בתורה
33 היא לא בדרך בקשה אֵלָא בְדֶרֶךְ מְמִילָא מכוח העובדה שהתורה 'בעל
34 הבית' על העולם. וְכִיְדוּעַ²⁴ בתורת החסידות בְּעֲנָן המשמעות הפנימית
35 של מאמר חכמינו ז"ל מֵאֵן מַלְכֵי רַבְּנָן²⁵, מי הם המלכים? תלמידי
36 החכמים דְלֵהִיּוֹת שְׁלַמּוּד הַתּוֹרָה שְׁלֵהֶם שהתלמיד חכם לומד התורה
37 הוּא בְּכִיטוּל, מתוך הכרה שזו חכמתו של הקדוש-ברוך-הוא ומתוך
38 התבטלות של המציאות האישית והיישות העצמית שלהם הִרִי הַפְּסֻק־
39 דִּינִים שְׁלֵהֶם הוּא שְׁהַמֶּלֶךְ עֲצָמוֹ (מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים
40 הַקְּב"ה) גּוֹזֵר וְאוֹמֵר אֵת הַפְּסֻק־דִּין, כלומר, פסקי הדין של החכמים

(23) כ"מ באוה"ת ויקרא ובסה"מ תרכ"ז שבהערה 13. וראה גם סה"מ תרכ"ט ע' ג', שבברכת כהנים ישנן ב' המעלות (דברכה ותפלה), ובהמשך הענין שם בנוגע לתורה. (24) תו"א וישב כז, ב. וראה אוה"ת ויקרא שם (ע' רנו). סה"מ תרכ"ז שם (ע' רעא).
(25) כ"ה בתו"א שם (ובכ"מ), ע"פ גיטין סב, א. (26) לקו"ת תזריע כב, ג. סה"מ ה'ש"ת ע' 116. (27) חולין ז, א. (28) ראה לקו"ת שם כג, א, דזה שע"י התורה פעל חלוקת הנהר הוא לפי שהגילוי שנמשך ע"י התורה הוא מלמעלה מהשתלשלות.

שיר המעלות לדוד הנה מה טוב

ביאור בדרך אפשר

1 לה כל יחס והשוואה והיא נמוכה לאין שיעור **לְגַבִּי אֹרֵן אֵינ־סוֹף**, כפי
 2 שהאור האלוקי הוא למעלה מכל הגדרה ו'יצויר' **וְעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה**
 3 **מִמְשִׁיכִים** ומגלים מלמעלה למטה **רְצוֹן חֲדָשׁ מְאוֹר אֵינ־סוֹף**
 4 **שְׁלֹמְעָלָה גַם מִהַחֲכֵמָה דְתוֹרָה**²⁹ ובעניין זה יש לפעולה באמצעות
 5 התפילה מעלה ויתרון לגבי
 6 הפעולה באמצעות התורה.
 7 **וְעַל־פִּי־זָה** לפי המבואר לעיל
 8 לגבי המעלה בתפילה לגבי תורה
 9 **יֵשׁ לוֹמֵר, דְּהַחֲדוּשׁ בְּזָה**
 10 **שְׂרָבִי שְׁמֵעוֹן בְּן יוֹחָאִי**
 11 **הַמְשִׁיף יְרִידַת גְּשָׁמִים**
 12 **עַל־יְדֵי אַמְיֶרַת תּוֹרָה,**
 13 **לְגַבִּי הַמוֹפְתִים**
 14 **הַעֲצוּמִים**³⁰ **שְׁעָשׂוּ בְּמָה**
 15 **תְּנָאִים וְאַמּוֹרָאִים עַל־יְדֵי**
 16 **עֶסֶק הַתּוֹרָה שְׁלָהֶם,**
 17 ולכאורה ה'מופתים העצומים'
 18 של אותם תנאים ואמוראים הם
 19 חידוש ופלא גדול יותר מאשר
 20 ירידת גשמים שהיא בעצם
 21 תופעה טבעית, אבל מכל־מקום
 22 יש בהורדת הגשמים על־ידי רבי
 23 שמעון בר יוחאי חידוש ויתרון
 24 מיוחד והחידוש הוא,
 25 **שֶׁהַשִּׁנּוּי בְּעוֹלָם שְׁעָשׂוּ**
 26 **כָּל הַתְּנָאִים וְהָאֻמּוֹרָאִים**
 27 עם ה'מופתים העצומים' הוא
 28 **עַל־יְדֵי שֶׁהַמְשִׁיכוֹ וְגִילּוֹ**
 29 **בְּעוֹלָם שְׁכָן הוּא עַל־פִּי**
 30 **חֲכַמַת הַתּוֹרָה**³¹, וכאשר הם גילו שכן צריך להיות על־פי התורה הטבע
 31 "כנענע" וכך היה בפועל בעולם **וְהַחֲדוּשׁ דִּירִידַת מְטָר עַל־יְדֵי שְׂרָבִי**
 32 **שְׁמֵעוֹן בְּן יוֹחָאִי אָמַר דְּרוּשׁ בְּפִסְוֹק הֵנָּה מָה טוֹב וַיְמָה נְעִים**
 33 **שְׁכַת אַחִים גַּם יָחַד הוּא דְהָגַם שֶׁהַדְּרוּשׁ שְׁאָמַר שִׁיף רַק**
 34 **לְעֻנְיָן הַמְּטָר**³² **בְּכָל־ל,**
 35 (ונקודת העניין בקצרה הוא ששבת אחים גם יחד' הוא יחוד וחיבור בין
 36 הקדוש־ברוך־הוא וכנסת ישראל שממשיך את מידת החסד ומעורר רחמים וזה
 37 גם המקור ליירידת גשמים, אלא שבדרך כלל החסד והרחמים ליירידת גשמים

ביאור בדרך אפשר

38 הוא על ידי תפילות ותעניות (י"ג תעניות כנגד י"ג מידות הרחמים) אבל רבי
 39 שמעון בר יוחאי פעל את הדבר על ידי התורה (שנדרשת ביי"ג מידות) **אָבָל**
 40 **לֹא הָיָה בּוֹ בְּרוּשׁ שְׁאֵמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן בְּרִי יוֹחָאִי רְמָזוֹ שֶׁהַעוֹלָם הָיָה**
 41 **רְאוּי אֲזוֹ לְמְטָר, וְנִמְצָא שְׁגַם עַל־פִּי חֲכַמַת הַתּוֹרָה (שְׁלֹמְעָלָה**
 42 **מְשַׁרְשׁ הָעוֹלָם** וכל־שכן
 43 מצד 'סדר השתלשלות' שדרכו
 44 האור האלוקי יורד לעולם) **לֹא**
 45 **הָיָה הָעוֹלָם רְאוּי לְמְטָר,**
 46 ואופן הפעולה על ידי התורה
 47 שבו פעלו התנאים והאמוראים
 48 את המופתים שלהם לא היה
 49 אפשר לפעול את ירידת הגשמים
 50 באותה שעה **וְזָה שְׁיָרֵד אֲזוֹ**
 51 **מְטָר עַל־יְדֵי אַמְיֶרַת**
 52 **הַדְּרוּשׁ** של רבי שמעון בר
 53 יוחאי, אף שגם זה היה על ידי
 54 העיסוק בתורה הוא **לְפִי**
 55 **שְׁעַל־יְדֵי אַמְיֶרַת הַדְּרוּשׁ**
 56 **הַמְשִׁיף** ופעל בעולם המשכה
 57 והתגלות והשפעה **מְאוֹר אֵינ־**
 58 **סוֹף שְׁלֹמְעָלָה מִהַחֲכֵמָה**
 59 **דְתוֹרָה, בְּדוּגְמַת**
 60 **הַהִמְשָׁכָה שְׁעַל־יְדֵי**
 61 **הַתְּפִלָּה** וזה היה כוחו המיוחד
 62 של רבי שמעון בר יוחאי.
 63 ולכאורה, יש לתמונה: והרי
 64 נתבאר לעיל שהתורה היא בחינת
 65 חכמה שהיא באין־ערוך לאור
 66 אין־סוף, ואם כן כיצד היה יכול
 67 רבי שמעון בר יוחאי לפעול באמצעות דברי תורה פעולה שמחייבת המשכה
 68 והתגלות מאין־סוף? ועל כך בא המענה:
 69 **וַיֵּשׁ לוֹמֵר, דְּזָה שְׁעַל־יְדֵי אַמְיֶרַת תּוֹרָה דְרַבִּי שְׁמֵעוֹן בְּן**
 70 **יוֹחָאִי, נִמְשָׁף מְאוֹר אֵינ־סוֹף שְׁלֹמְעָלָה מִהַחֲכֵמָה דְתוֹרָה**
 71 **וּנְפַעְלָה פְעוּלָה שְׁלֹא נִתַּן לְפַעוּל אוֹתָהּ עַל יְדֵי חֲכַמַת הַתּוֹרָה מִצַּד עֲצֵמָה הוּא**
 72 **כִּי בְּפִנְיָמִיּוֹת הַתּוֹרָה מְאִיר בְּגִלּוּי אֹרֵן אֵינ־סוֹף**³³, בשונה מנגלה
 73 דתורה שלפי פשט הדברים מדובר בעניינים גשמיים אלא שחכמתו של הקדוש
 74 ברוך הוא מלוכשת בהם, הרי בפנימיות התורה האלוקות ניכרת בגלוי

לְגַבִּי אֹרֵן אֵינ־סוֹף, וְעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה מִמְשִׁיכִים רְצוֹן
חֲדָשׁ מְאוֹר אֵינ־סוֹף שְׁלֹמְעָלָה גַם מִהַחֲכֵמָה דְתוֹרָה²⁹.
וְעַל־פִּי־זָה יֵשׁ לוֹמֵר, דְּהַחֲדוּשׁ בְּזָה שְׂרָבִי שְׁמֵעוֹן בְּן
יוֹחָאִי הַמְשִׁיף יְרִידַת גְּשָׁמִים עַל־יְדֵי אַמְיֶרַת תּוֹרָה, לְגַבִּי
הַמוֹפְתִים הַעֲצוּמִים³⁰ **שְׁעָשׂוּ בְּמָה תְּנָאִים וְאַמּוֹרָאִים**
עַל־יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה שְׁלָהֶם, הוּא, שֶׁהַשִּׁנּוּי בְּעוֹלָם
שְׁעָשׂוּ כָּל הַתְּנָאִים וְהָאֻמּוֹרָאִים הוּא עַל־יְדֵי שֶׁהַמְשִׁיכוֹ
וְגִילּוֹ שְׁכָן הוּא עַל־פִּי חֲכַמַת הַתּוֹרָה³¹, **וְהַחֲדוּשׁ**
דִּירִידַת מְטָר עַל־יְדֵי שְׂרָבִי שְׁמֵעוֹן בְּן יוֹחָאִי אָמַר דְּרוּשׁ
בְּפִסְוֹק הֵנָּה מָה טוֹב וַיְמָה נְעִים שְׁכַת אַחִים גַּם יָחַד הוּא
דְהָגַם שֶׁהַדְּרוּשׁ שְׁאָמַר שִׁיף רַק לְעֻנְיָן הַמְּטָר³² **בְּכָל־ל,**
אָבָל לֹא הָיָה בּוֹ רְמָזוֹ שֶׁהַעוֹלָם הָיָה רְאוּי אֲזוֹ לְמְטָר,
וְנִמְצָא שְׁגַם עַל־פִּי חֲכַמַת הַתּוֹרָה (שְׁלֹמְעָלָה מְשַׁרְשׁ
הָעוֹלָם) לֹא הָיָה הָעוֹלָם רְאוּי לְמְטָר, וְזָה שְׁיָרֵד אֲזוֹ מְטָר
עַל־יְדֵי אַמְיֶרַת הַדְּרוּשׁ הוּא לְפִי שְׁעַל־יְדֵי אַמְיֶרַת הַדְּרוּשׁ
הַמְשִׁיף מְאוֹר אֵינ־סוֹף שְׁלֹמְעָלָה מִהַחֲכֵמָה דְתוֹרָה,
בְּדוּגְמַת הַהִמְשָׁכָה שְׁעַל־יְדֵי תְּפִלָּה.

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, דְּזָה שְׁעַל־יְדֵי אַמְיֶרַת תּוֹרָה דְרַבִּי שְׁמֵעוֹן בְּן
יוֹחָאִי, נִמְשָׁף מְאוֹר אֵינ־סוֹף שְׁלֹמְעָלָה מִהַחֲכֵמָה
דְתוֹרָה הוּא כִּי בְּפִנְיָמִיּוֹת הַתּוֹרָה מְאִיר בְּגִלּוּי אֹרֵן אֵינ־

(29) ראה אוה"ת נשא ע' ערה, דההמשכה שע"י תורה, גם במי שתורתו אומנתו, היא מבחינת חכמה, וע"י התפלה "ממשיך יהי רצון שלמעלה מהחכמה, ולכן אף שע"פ החכמה אין יסורים בלא עון, עכ"ז ע"י הרצון נמשך המחילה". (30) כ"ה הלשון בלקו"ת שבהערה (26. 31) להעיר מתורת הה"מ (לקו"א נז, ד. או"ת ר"פ בשלח לא, ג) דזה שהקב"ה גוזר וצדיק מבטל (מו"ק טז, ב. וש"נ) הוא "כמשל אב שאומר חידוש בתורה והבן מגודל חריפותו ופלפולו סותר את דבריו" — דמזה מובן, שזה שצדיק מבטל הוא מפני שמגלה (ע"ד נצחוני בני נצחוני (ב"מ נט, ב)) ש"כ"ה ע"פ חכמת התורה. ובהמשך הענין שם, דזה שאמר רפב"י אם אין אתה חולק מימך גוזרני עליך שלא יעברו כך מים לעולם (חולין שם) הוא (לא גזירה בעלמא אלא) הסברה. עיי"ש. (32) ראה אוה"ת יקרא (ע' רנד. רנו). סה"מ תרכ"ז (ע' רעג).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְלִהְיוֹת שְׂרָבִי שְׂמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאִי הָיָה מְקוֹר פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה
 2 והוא מחבר ספר הזוהר [וגם בלמוד הנגלה שלו האיר
 3 הפנימיים³⁴ שלענין אדם רגיל היא לא נראית], לכן על-ידי אמירת
 4 תורה שלו שבה האיר אור אין סוף המשיך בגילוי באופן הניכר בפועל
 5 בעולם, בירידת הגשמים אור
 6 אין-סוף שלמעלה 1
 7 מהתורה. 2
 8 (ו) והנה זה שבכדי 3
 9 לפעול שינוי בהנבדלים 3
 10 הוא (בדרך כלל) על-ידי 4
 11 תפלה (פמובא לעיל 5
 12 סעיף ב מ'תניא' שהדבר 6
 13 נעשה רק בכוח התפילה ולא 7
 14 בכוח התורה), הוא מצד 8
 15 שני טעמים. הטעם האחד 9
 16 דזה שנעשה שינוי 10
 17 בהנבדלים הוא על-ידי 11
 18 המשכת אור אין-סוף 11
 19 שלמעלה מהשתלשלות, 12
 20 האור שלא יורד ונמשך ב'סדר 13
 21 השתלשלות' הדרגתי אלא 14
 22 למעלה ממנו והמשכה זו 15
 23 היא על-ידי העלאת 'מין 16
 24 נוקבין' דתפלה (כנ"ל 24
 25 סוף סעיף ג), שהוא עניין 17
 26 ההתעוררות מלמטה להתקרב 18
 27 למעלה הנקראת "מין נוקבין" כי 19
 28 התעוררות מצד האדם, המקבל, 20
 29 היא בדומה לכן שהנקבה 21
 30 מקבלת מהזכר המשפיע, והטעם 22
 31 השני וגם פי בכדי שיהיה 23
 32 שינוי בהנבדלים 23
 33 שלמטה על-ידי האור 24
 34 שלמעלה מהשתלשלות 25
 35 שנמשך בהם, צריכים 26
 36 הם להיות בלים להאור, 27
 37 יש לזכר ולעזר אותם שיהיו
 38 כלים ראויים לקליטת האור הנעלה הוה, אור אין סוף שלמעלה מסדר
 39 השתלשלות, על-ידי העלאת 'מין נוקבין' התעוררות מצד האדם
 40 (התחתון, המקבל) מלמטה, נעשה המטה כלי להאור³⁵ כי כאשר
 41 ההתקרבות לאלוהות היא כתוצאה מהארה והמשכה מלמעלה, יתכן שגם אם

42 ההארה תגיע אליו ותאיר בו, היא לא תחולל בו שום שינוי.
 43 ועל-פי-זה צריך לומר, דזה שרבי שמעון בן יוחאי המשיך
 44 ירידת גשמים על-ידי אמירת תורה שהיא פעולה שצריך שבטילה
 45 כוח מיוחד, כמבואר לעיל, הוא מפני שבאמירת תורה שלו היו
 46 שני הענינים, שהם שתי
 47 המעלות המיוחדות שקיימות
 48 בענין התפילה, האחד
 49 המשכת אור אין-סוף
 50 שלמעלה מהשתלשלות,
 51 וגם הזיכוף דהמטה³⁶
 52 (בדלקמן).
 53 ויש לומר, דזהו גם מה
 54 דאיתא מובא בזהר
 55 שהשפעה שהמשיך
 56 רבי שמעון בן יוחאי על-
 57 ידי אמירת תורה היתה
 58 ירידת גשמים דווקא ולא
 59 מצינו שאמירת התורה פעלה
 60 המשכה והשפעה של ענין אחר,
 61 כי בזה בירידת גשמים
 62 מודגש דזה שבתורתו
 63 של רבי שמעון בן יוחאי
 64 היתה גם המעלה
 65 דתפלה, הוא לא רק
 66 המעלה הראשונה בענין
 67 התפילה דהמשכה
 68 מלמעלה מהשתלשלות
 69 ויצירת דבר חדש אלא גם
 70 המעלה דזיכוף המטה
 71 כתוצאה מכך שכל התעוררות
 72 היא מלמטה למעלה, והולך
 73 ומבאר את ייחודה של השפעת
 74 הגשמים לגבי השפעה אחרת.
 75 והענין הוא, דזה
 76 שהשפעת הגשמים באה
 77 על-ידי אתערוטא
 78 דלתתא, התעוררות מלמטה
 79 מצד האדם שישף להגשם עצמו ולכן זו מלכתחילה התעוררות שיש לה
 80 שייכות לירידת גשמים. דכמו שבגשמיות, הגשם בא מהענינים
 81 שנעשים מלחות הארץ, ככתוב בתורה ואד יעלה מן הארץ
 82 ויהפוך לענן ומהענן יירד גשם והשקה את פני האדמה³⁷, ונמצא שכל

סוף³³, וְלִהְיוֹת שְׂרָבִי שְׂמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאִי הָיָה מְקוֹר פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה [וגם בלמוד הנגלה שלו האיר הפנימיים³⁴], לכן על-ידי אמירת תורה שלו המשיך בגילוי אור אין-סוף שלמעלה מהתורה.

(ו) והנה זה שבכדי לפעול שינוי בהנבדלים הוא (בדרך כלל) על-ידי תפלה (פמובא לעיל סעיף ב מ'תניא'), הוא מצד שני טעמים. דזה שנעשה שינוי בהנבדלים הוא על-ידי המשכת אור אין-סוף שלמעלה מהשתלשלות, והמשכה זו היא על-ידי העלאת 'מין נוקבין' דתפלה (כנ"ל סוף סעיף ג), וגם פי בכדי שיהיה שינוי בהנבדלים שלמעלה על-ידי האור שלמעלה מהשתלשלות שנמשך בהם, צריכים הם להיות בלים להאור, ועל-ידי העלאת 'מין נוקבין' מלמטה, נעשה המטה כלי להאור³⁵. ועל-פי-זה צריך לומר, דזה שרבי שמעון בן יוחאי המשיך ירידת גשמים על-ידי אמירת תורה הוא מפני שבאמירת תורה שלו היו שני הענינים, המשכת אור אין-סוף שלמעלה מהשתלשלות, וגם הזיכוף דהמטה³⁶ (בדלקמן).

ויש לומר, דזהו גם מה דאיתא בזהר שהשפעה שהמשיך רבי שמעון בן יוחאי על-ידי אמירת תורה היתה ירידת גשמים, כי בזה מודגש דזה שבתורתו של רבי שמעון בן יוחאי היתה גם המעלה דתפלה, הוא לא רק המעלה דהמשכה מלמעלה שלמעלה מהשתלשלות אלא גם המעלה דזיכוף המטה הוא, דזה שהשפעת הגשמים באה על-ידי אתערוטא דלתתא, דלתתא, שישף להגשם עצמו. דכמו שבגשמיות, הגשם בא מהענינים שנעשים מלחות הארץ, ואד יעלה מן הארץ ויהפוך לענן ומהענן יירד גשם והשקה את פני האדמה³⁷, ונמצא שכל

(33) ראה המשך תע"ב ח"ב פש"ד (ע' תשמו). (34) המשך תע"ב שם. וראה גם המשך תרס"ו ע' מה. שם ע' שו. ובכ"מ. וראה ד"ה פתח ר"ש ה'תשל"ד ס"ו (תורת מנחם — ספר המאמרים אייר ע' רפט), שע"י הגילוי דפנימיות התורה הגיע רשב"י להקשר דירשאל וקוב"ה שלא ע"י אמצעות התורה. (35) כ"ה להדיא בסה"מ עטר"ת שם (ע' קלו). וראה עד"ז סה"מ תרע"ח ס"ע תב. (36) שעפ"ז יומתק הלשון בתניא (קו"א קנה, סע"א) "כדי להמשיך אור א"ס ב"ה למטה א"א בלי העלאת מ"ן מלמטה דוקא" —

שיר המעלות לדוד הנה מה טוב

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ההתהוות וסדר ירידת הגשמים בגשמיות היא מלמטה למעלה כמו כן היא
 2 ברוחניות, דגשם הוא ענין שנעשה³⁸ (נמשך) על-ידי
 3 אתערוֹתָא דלתתָא³⁹ התעוררות מלמטה מצד האדם. וכיון שענין
 4 הגשם הוא המשכה והשפעה שעל-ידי אתערוֹתָא דלתתָא
 5 שתחתיה בהתעוררות מלמטה
 6 מצד האדם, מוכן דזה 1
 7 שעל-ידי אַמירת תורה 2
 8 דרבי שמעון בן יוחאי 3
 9 ירד גשם ונמשכה השפעה 4
 10 שבמקורה באה מלמטה למעלה, 4
 11 כאמור הוא מפני שבתורתו 5
 12 של רבי שמעון בן 6
 13 יוחאי, ישנה - נוסף על 7
 14 המעלה הבאה על-ידי 8
 15 אתערוֹתָא דלתתָא 9
 16 (המשכה מלמעלה 10
 17 מהשתלשלות) שהיא 11
 18 המעלה הראשונה שבגולה 12
 19 התפילה ממשיכה מאור אין סוף 13
 20 שלמעלה מהשתלשלות, ישנה 14
 21 בתורתו של רבי שמעון בר יוחאי 15
 22 גם המעלה השנייה - גם 16
 23 המעלה דאתערוֹתָא 17
 24 דלתתָא עצמה, זיכוף 18
 25 המטה ומעלה זו, השנייה, היא 19
 26 הסיבה העיקרית לכך שתורה זו
 27 פעלה את ירידת הגשמים. 20
 28 ויש לומר הביאור בזה, 21
 29 כיצד בכל זאת ייתכן שפעולת
 30 התורה שהיא מלמעלה למטה
 31 תהיה שווה לפעולת התפילה
 32 שהיא מלמטה למעלה דזה 22
 33 שתורה [המשכה 23
 34 מלמעלה] ותפלה 24
 35 [עבודת האדם] הם שני 25
 36 ענינים שונים באופן העבודה וממילא גם שני ענינים שונים בפעולתם
 37 [ובכל אחד מהם יש מעלה שאין בזולתו, כמבואר לעיל בהרחבה]
 38 הוא בדרגת הנשמות כמו שנעשות מציאות כמבואר בחסידות
 39 שהנשמה היא אכן "חלק אלוהה ממעל ממש" ובעומק פנימיות נקודת עצם

הארץ והשקה את פני האדמה³⁷, כמו כן הוא ברוחניות,
 דגשם הוא ענין שנעשה³⁸ (נמשך) על-ידי אתערוֹתָא
 דלתתָא³⁹. וכיון שענין הגשם הוא המשכה שעל-ידי
 אתערוֹתָא דלתתָא, מוכן דזה שעל-ידי אַמירת תורה
 דרבי שמעון בן יוחאי ירד גשם הוא מפני שבתורתו
 של רבי שמעון בן יוחאי, ישנה - נוסף על המעלה
 הבאה על-ידי אתערוֹתָא דלתתָא (המשכה מלמעלה
 מהשתלשלות) - גם המעלה דאתערוֹתָא דלתתָא עצמה,
 זיכוף המטה.

ויש לומר הביאור בזה, דזה שתורה [המשכה
 מלמעלה] ותפלה [עבודת האדם] הם שני ענינים
 [ובכל אחד מהם יש מעלה] הוא בדרגת הנשמות כמו
 שנעשות מציאות, אבל מצד שורש הנשמות כמו
 שמושרשות בה' עצמות' אין לחלק בין המשכה
 מלמעלה ובין עבודת האדם⁴⁰, דישראל וקודשא-ברוך-
 הוא פולא חד⁴¹. דגילוי ענין זה (שישראל וקודשא-
 ברוך-הוא הם חד ממש) הוא בפנימיות התורה, תורתו
 של רבי שמעון בן יוחאי, ולכן בתורתו של רבי שמעון
 בן יוחאי יש גם ענין התפלה (זיכוף המטה).

ז) ויש לומר, דזה שאמירת התורה דרבי שמעון בן יוחאי היתה בפסוק הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, הוא מצד שני ענינים. לפי שזה שיק לירידת גשמים (כנ"ל סעיף ה), וגם לפי שזה שפעל לירידת גשמים (שענינם הוא אתערוֹתָא דלתתָא, עבודת האדם) על-ידי אַמירת תורה (המשכה מלמעלה, עבודת האדם) הם שני

ענינים שונים באופן העבודה וממילא גם שני ענינים שונים בפעולתם
 [ובכל אחד מהם יש מעלה שאין בזולתו, כמבואר לעיל בהרחבה]
 הוא בדרגת הנשמות כמו שנעשות מציאות כמבואר בחסידות
 שהנשמה היא אכן "חלק אלוהה ממעל ממש" ובעומק פנימיות נקודת עצם

40 הנשמה היהודית יש "ניצוץ בורא", אבל בכללות הנשמה היא נברא וממילא
 41 יש לה מציאות מוגדרת משלה (ובפרט לאחר שהנשמה התלכשה בגוף),
 42 אבל מצד שורש הנשמות כמו שמושרשות בה' עצמות'
 43 במהותו ועצמותו של הקדוש-ברוך-הוא בעצמו אין לחלק בין המשכה
 44 מלמעלה ובין עבודת
 45 האדם⁴⁰, כי אם 'נוגעים'
 46 בדרגה הנעלית הזו, אין מקום
 47 לחלק ולהכריע בין אם
 48 ההתחברות היא בדרך מלמטה
 49 למעלה או בדרך מלמעלה למטה
 50 דישראל וקודשא-ברוך-
 51 הוא פולא חד⁴¹ כי כפי
 52 שהנשמות מושרשות ב'עצמות'
 53 ניכר בגלוי שהקשר של נשמות
 54 ישראל ואלוקות הוא קשר של
 55 אחדות מוחלטת. דגילוי ענין
 56 זה (שישראל וקודשא-
 57 ברוך-הוא הם חד ממש)
 58 הוא בפנימיות התורה,
 59 תורתו של רבי שמעון בן
 60 יוחאי, שהיא המגלה את
 61 האחדות הזו ולכן בתורתו
 62 של רבי שמעון בן יוחאי
 63 שהיא פנימיות התורה יש גם
 64 ענין התפלה (זיכוף
 65 המטה) ובכוחה להויד
 66 גשמים, כמבואר לעיל.

ז) ויש לומר, דזה שאמירת התורה דרבי שמעון בן יוחאי היתה בפסוק הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, הוא מצד שני ענינים. לפי שזה שיק לירידת גשמים (כנ"ל סעיף ה), וגם לפי שזה שפעל לירידת גשמים (שענינם הוא אתערוֹתָא דלתתָא, עבודת האדם) על-ידי אַמירת תורה (המשכה מלמעלה, עבודת האדם) הם שני ענינים שונים באופן העבודה וממילא גם שני ענינים שונים בפעולתם [ובכל אחד מהם יש מעלה שאין בזולתו, כמבואר לעיל בהרחבה] הוא בדרגת הנשמות כמו שנעשות מציאות כמבואר בחסידות שהנשמה היא אכן "חלק אלוהה ממעל ממש" ובעומק פנימיות נקודת עצם

דלכאורה, זה שצריך להעלות מ"ן "כדי להמשיך אור א"ס ב"ה" הוא מצד ההמשכה עצמה [דהמשכת אור שלמעלה מהשתלשלות הוא ע"י העלאת מ"ן שלמטה דוקא], וההוספה "להמשיך אור א"ס ב"ה למטה", יש לומר, שבתבית "למטה" מרמזו הטעם שבססה"מ עטרות" שם. (37) ראה ער"ז סה"מ תרע"ח שם (ריש ע' תב). (38) בראשית ב, ו. (39) להעיר מפרש"י עה"פ שם, ה' לא המטיר לפי שאדם אין לעבוד את האדמה כו' וכשבא אדם כו' התפלל עליהם וירדו". (40) מרמב"ם הל' תעניות ספ"ג, "שאינן גוזרין על הציבור תענית כו' אלא בא"י בלבד ובגלל המטר". ובמגיד משנה שם "שבשאר הצרות אפילו בא"י אין להם חומר זה". ואולי י"ל כי בשאר הענינים — עבודת המטה (תענית וכיו"ב) היא רק בשביל השפעתם, ובמטר הוא בשביל המציאות שלו. (41) המשך וככה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (הַמְשָׁכָה מִלְמַעְלָה, תּוֹרָתוֹ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה), הוּא לְפִי שֵׁיִשְׂרָאֵל
 2 וְקוֹדֶשׁ-בְּרִיךְ-הוּא כּוֹלֵא חַד, וּמְמִילָא גַם הַתְּגִלוֹת עַל יַדֵי הַתּוֹרָה
 3 (וְלֹא רַק עַל יַדֵי הַתְּפִילָה) מְמַשִּׁכָה וּמְבִיאָה לָהֶם שִׁפְעַ וְלִכְּנָן אֲמִירַת
 4 הַתּוֹרָה שְׁלוֹ הֵיְתָה עַל הַפְּסוּק שֶׁבַת אַחִים גַּם יְחַד, שְׁקָאֵי
 5 שְׂמֻכוֹן עַל הַיְחֻד הָאֲחָדוֹת
 6 דְּקוֹדֶשׁ-בְּרִיךְ-הוּא 1
 7 וַיִּשְׂרָאֵל (כְּמוֹכָא לְעִיל 2
 8 בְּתַחֲלַת הַמְּאָמֵר שׁוּהוּ אַחַד 3
 9 הַפִּירוּשִׁים בַּפְּסוּק זֶה).
 10 וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף, דְּזָהוּ גַם 4
 11 הַטַּעַם הַפְּנִימִי עַל מָה 5
 12 שֶׁפְּבָדְרוּשׁ שְׁלוֹ (שְׁעַל-יְדוֹ 6
 13 פְּעַל יְרִידַת גְּשָׁמִים) 7
 14 מְדוּבָר בְּעִנְיָן אֲהַבְתָּ 8
 15 יִשְׂרָאֵל, כְּמִבּוּא כּוּזֵהר 9
 16 שְׁבִדְרוּשְׁתוֹ עַל הַפְּסוּק "חָנָה מָה 10
 17 טוֹב וּמָה נְעִים, שְׁבַת אַחִים גַּם 11
 18 יְחַד" אִמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַי יוֹחָאֵי 12
 19 שְׁגַם אֱלֹהֵי שְׁבַתְחַלָּה הָיָה 12
 20 מְגִיחֵי קָרְבָּא דְּבַעוֹ 13
 21 לְקַטְלָא דָּא לְדָא, לְבַתֵּר 14
 22 אַתְהֶדְרוּ בְּרַחֲמֵימּוֹתָא 15
 23 דְּאַחְוָהּ, שְׁגַם אֵלּוּ שְׁבַתְחַלִּילָה 16
 24 נִיחַלוּ קָרִב וּרְצוּ לְהַרְגוּ זֶה אֵת 17
 25 זֶה, לְאַחַר מִכְּן הַתְּהַדְרוּ בְּאַהֲבָה 18
 26 וְאַחְוָהּ כִּי עַל-יְדֵי הָאֲהָבָה 19
 27 וְהָאֲחָדוֹת דִּישְׂרָאֵל, 20
 28 מְתַגְלָה הָאֲהָבָה 21
 29 וְהָאֲחָדוֹת דִּישְׂרָאֵל 22
 30 וְהַקֶּבֶ"ה (בְּמִקְבִּיל לְמִבּוּאֵר
 31 לְעִיל שֶׁהַתְּגִלוֹת הַקֶּשֶׁר שֶׁל בְּנֵי
 32 יִשְׂרָאֵל עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פּוֹעֵלַת שְׁתֵּיהֶן אֲהַבָה וְאַחְדוּת בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל).
 33 דְּעַל-יְדֵי שְׁבַת אַחִים (הָאֲהָבָה וְהָאֲחָדוּת דִּישְׂרָאֵל) נִמְשָׁךְ
 34 לְהָיִוֹת גַּם יְחַד, גַּם לְאַכְלֵלָא עֲמָהוֹן שְׁכִינְתָּא לְכֻלּוֹ עִימָהֶם
 35 (עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל) אֵת הַשְּׁכִינָה, הֵינְנו שֶׁהַתְּחֻזָּקוֹת בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל מְחֻזָּקוֹת אֵת
 36 הַקֶּשֶׁר עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
 37 (ח) וְזָהוּ הַפִּירוּשׁ הַפְּנִימִי בַּפְּסוּק הָאִמּוֹר בְּהַמְשַׁךְ הַפֶּרֶק בְּשִׁמְן הַטוֹב גּוֹ',
 38 שְׁמֵן הוּא חֻכְמָה - תּוֹרָה, וְשִׁמְן הַטוֹב הוּא פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה.⁴² וַיֵּשׁ
 לְקַשֵּׁר זֶה עִם מָה שֶׁפְּתוּב בְּמִפְרָשֵׁי הַזֵּהר⁴³, דְּשִׁמְן הַטוֹב
 הוּא הָאֲרַת יְסוּד דְּעֵתִיק. כִּי גִלְיָא דְּתּוֹרָה שִׁיךְ לְאַרְיָה,
 וּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה לְעֵתִיק. וְזָהוּ שְׁבַת אַחִים גַּם יְחַד כְּשִׁמְן
 הַטוֹב גּוֹ', שְׁבַכְדִּי לְהָיִוֹת שְׁבַת אַחִים,
 הַתְּחַבְּרוּת וְהַתְּקַשְּׁרוּת שֶׁל כְּנַסַּת
 יִשְׂרָאֵל עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 הוּא עַל-יְדֵי לִימוּד
 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה.
 וּמִמְשִׁיךְ בְּפִתּוּב יוֹרֵד עַל הַזְּקֵן
 הַטוֹב יוֹרֵד עַל הַזְּקֵן זְקֵן
 הוּא הֲבֵנַת וְהַשְּׁגַת הַתּוֹרָה, זְקֵן שְׁקִנְיָה חֻכְמָה⁴⁴, וּמְדוּתֵי
 הֵם לְבוּשֵׁי הַמְּצוֹת⁴⁵. שְׁהַלִּימוּד דְּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה צְרִיךְ
 יְרִידוֹת בְּהַמְשַׁכַּת וְהַתְּגִלוֹת ה'שִׁמְן הַטוֹב' (שֶׁהוּא הַתּוֹרָה כְּלָל וּפְנִימִיּוֹת
 הַתּוֹרָה בְּפֶרֶט), הֵינְנו שֶׁחֻכְמַת הַתּוֹרָה יוֹרֵדַת וְנִמְשַׁכַּת וּפּוֹעֵלַת בְּשְׁנֵי עֲנִינִים.
 הַרְאֵנו, "יורד על הזקן" זְקֵן הוּא הֲבֵנַת וְהַשְּׁגַת הַתּוֹרָה, כְּמֵאִמּוֹר
 חֻכְמֵינוּ ז"ל עַל הַכְּתוּב "וְהִדַּרְתָּ פָּנֵי זְקֵן" זְקֵן שְׁקִנְיָה חֻכְמָה⁴⁴, הֵרִי שֵׁישׁ
 קֶשֶׁר בֵּין הַזְּקֵן לְחֻכְמָה. וְהַשְּׁנִי, "שׂוֹרֵד עַל פִּי מִדּוּתֵי" וּמְדוּתֵי הֵם
 לְבוּשֵׁי הַמְּצוֹת⁴⁵ שֶׁהָאִדָּם מְקִיִּים (וְהַמְּצוֹת נִקְרָאוֹת 'לְבוּשִׁים' לְנַפֵּשׁ,
 כְּמוֹכָא בְּתַנּוּיָא, פֶּרֶק הַ מְכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל: "שְׁלִבּוּשֵׁי הַנְּשֻׁמוֹת בְּגַן עֵדֵן הֵן

39 הַתּוֹרָה⁴² וְהַכְּתוּב אִמּוֹר ש"שְׁבַת אַחִים גַּם יְחַד", הַתְּחַבְּרוּת וְהַתְּקַשְּׁרוּת
 40 שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל הִיא עַל יַדֵי הַתּוֹרָה, וְכַתּוּבָה עֲצֻמָּה -
 41 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה.
 42 וַיֵּשׁ לְקַשֵּׁר זֶה עִם מָה שֶׁפְּתוּב בְּמִפְרָשֵׁי הַזֵּהר⁴³, דְּשִׁמְן הַטוֹב
 43 הוּא הָאֲרַת יְסוּד דְּעֵתִיק
 44 אַחַת הַבְּחִינּוֹת ב'כְּתוּר עֲלִיּוֹן'
 45 (שֶׁלְמַעְלָה מֵעֵשֶׂר הַסְּפִירוֹת, כְּשֵׁם
 46 שֶׁכְּתוּר הוּא מֵעַל רֵאשׁוֹ שֶׁל
 47 הָאִדָּם) הִיא בְּחִינַת 'עֵתִיק יוֹמִין'
 48 (שֶׁנִּשְׁתַּקֵּי וְנִבְדַּל מִ'יוֹמִין וְגִילּוֹי).
 49 וְאַף שֶׁבְּפִירוֹת, עֲנִיין הַסְּפִירוֹת
 50 מְתַחִיל מְחַכְמָה שֶׁלְמַטָּה מְכַתֵּר,
 51 כְּלָלּוֹת וְכַתְּמֵלִים יֵשׁ מוֹשֵׁג שֶׁל
 52 סְפִירוֹת גַּם ב'עֵתִיק ו'שִׁמְן הַטוֹב'
 53 הוּא הָאִדָּה שֶׁל עֲנִיין ה'יְסוּד'
 54 שֶׁהוּא ב'עֵתִיק. כִּי גִלְיָא
 55 דְּתּוֹרָה שִׁיךְ לְאַרְיָה בְּחִינַת
 56 'אַרְיָה אֲנַפִּין' שֶׁהִיא חִיצוֹנוֹת
 57 ה'כְּתוּר', וּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה
 58 לְעֵתִיק שֶׁהִיא פְּנִימִיּוֹת הַכְּתוּר.
 59 וְזָהוּ שְׁבַת אַחִים גַּם יְחַד
 60 כְּשִׁמְן הַטוֹב גּוֹ', שְׁבַכְדִּי
 61 לְהָיִוֹת שְׁבַת אַחִים,
 62 הַתְּחַבְּרוּת וְהַתְּקַשְּׁרוּת שֶׁל כְּנַסַּת
 63 יִשְׂרָאֵל עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 64 הוּא עַל-יְדֵי לִימוּד
 65 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה.
 66 וּמִמְשִׁיךְ בְּפִתּוּב שֶׁה'שִׁמְן
 67 הַטוֹב יוֹרֵד עַל הַזְּקֵן זְקֵן
 68 אֲהֵרֵן שׂוֹרֵד עַל פִּי
 69 מְדוּתֵי, שְׁהֵן שְׁתֵּי
 70 יְרִידוֹת בְּהַמְשַׁכַּת וְהַתְּגִלוֹת ה'שִׁמְן הַטוֹב' (שֶׁהוּא הַתּוֹרָה כְּלָל וּפְנִימִיּוֹת
 71 הַתּוֹרָה בְּפֶרֶט), הֵינְנו שֶׁחֻכְמַת הַתּוֹרָה יוֹרֵדַת וְנִמְשַׁכַּת וּפּוֹעֵלַת בְּשְׁנֵי עֲנִינִים.
 72 הַרְאֵנו, "יורד על הזקן" זְקֵן הוּא הֲבֵנַת וְהַשְּׁגַת הַתּוֹרָה, כְּמֵאִמּוֹר
 73 חֻכְמֵינוּ ז"ל עַל הַכְּתוּב "וְהִדַּרְתָּ פָּנֵי זְקֵן" זְקֵן שְׁקִנְיָה חֻכְמָה⁴⁴, הֵרִי שֵׁישׁ
 74 קֶשֶׁר בֵּין הַזְּקֵן לְחֻכְמָה. וְהַשְּׁנִי, "שׂוֹרֵד עַל פִּי מִדּוּתֵי" וּמְדוּתֵי הֵם
 75 לְבוּשֵׁי הַמְּצוֹת⁴⁵ שֶׁהָאִדָּם מְקִיִּים (וְהַמְּצוֹת נִקְרָאוֹת 'לְבוּשִׁים' לְנַפֵּשׁ,
 76 כְּמוֹכָא בְּתַנּוּיָא, פֶּרֶק הַ מְכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל: "שְׁלִבּוּשֵׁי הַנְּשֻׁמוֹת בְּגַן עֵדֵן הֵן

תרל"ז פס"ו, עיי"ש בארוכה. (42) ראה עד"ז תורת מנחם — ספר המאמרים ניסן ע' קכד ואילך. (43) ראה זח"ג עג, א. (44) ראה גם ד"ה כשמן הטוב תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' רצ) דשמן הטוב הוא פנימיות ח"ס כו' טעמי תורה שיתגלו לעתיד. (45) הובא באוה"ת (יהל אור) לתהלים עה"פ ע' תקה.

שיר המעלות לדוד הנה מה טוב

ביאור בדרך אפשר

1 המצוות". והמשמעות של 'ירידת' שמן פנימיות התורה הן בלימוד התורה והן
2 בקיום המצוות היא שְׁהִלְמוּד דְּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה צְרִיף לְחִדּוֹר
3 (דוֹרְכָנְעַמְעוֹן) כָּל הַכּוֹחוֹת שְׁלוֹ, הֵן הַהֲבָנָה וְהַשְׁגָּה וְהֵן
4 הַמַּעֲשֶׂה כְּפּוֹעֵל שֶׁכּוֹלֵם צְרִיף לִהְיוֹת וְנִיכַר שׁוֹהוּ אָדָם שְׁעוֹסֵק בְּלִימוּד
5 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה.

ביאור בדרך אפשר

1 נעלית), וְעַל-יְדֵי-זֶה הוֹדוּת לִכְךָ שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם בִּאֵהָבָת יִשְׂרָאֵל
2 קוֹדֶשׁ-אֲבֹתֵינוּ הוּא אֲצִיטָה לְמִילּוּלֵייהוּ, מְצִיטָה לְדַבְרֵיהֶם (שֶׁל לּוֹמְדֵי
3 הַתּוֹרָה, בְּדוֹגְמַת "צְדִיק גִּזְרֵי וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְקִיִּים") וְנַעֲשִׂים כָּלֵם
4 לְקַבֵּל הַהֲשָׁפָעָה מְאוּר אֵינ-סוֹף שְׁאֵינן בּוֹ הַגְּבֻלוֹת, גַּם לֹא
5 הַהֲגַבְּלָה דְחֻכְמַת הַתּוֹרָה,

6 וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה שְׁבֵת 1
7 אַחִים גַּם יְחַד, 2
8 שְׁהֶאֱהָבְתָּ-יִשְׂרָאֵל שְׁלו 3
9 בֵּין יְהוּדֵי לַיהוּדִי הִיא בְּאוֹפֶן 4
10 דְּשֵׁבֶת אַחִים (הַתְּקַשְׁרוּת), 5
11 דְּגַמְתָּ קִישׁוּרֵי תְּנָאִים שֶׁל 6
12 חֲתָן וְכֹלָה) וְיִתְיָרָה מְזוּ 7
13 בְּאוֹפֶן דְּגַם יְחַד (יְחִיד) 8
14 דְּנִשְׁוֹאֵינן שֶׁהִיא אַחֲדוֹת יוֹתֵר 9
10 חֲזִי וּמְזוֹנֵי רוּיָחָא.

6 והיא השפעה גדולה ונעלית מאד
7 שְׁהַקְבָּה עֲצָמוֹ מְשַׁפֵּיעַ
8 לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
9 רַב טוֹב טוֹבָה מְרֻבָּה בְּטוֹב
10 הַנְּרָאָה וְהַנְּגָלָה, טוֹב גְּלוּי
11 וְלֹא נֶעְלַם וְנִסְתָּר בְּכַנֵּי חֲזִי
12 וּמְזוֹנֵי רוּיָחָא בְּכַנֵּים, חֲזִי
13 (בְּרִיאוֹת) וּמְזוֹנוֹת (פְּרַסְהָ)
14 בְּרִיוּחָא.

(46) ראה קידושין לב, ב. (47) אוה"ת שם. סה"מ תרע"ח שם.

המשך ביאור למס' עירובין ליום שלישי עמוד ב

1 ובמקום שלא נאמרה הלכה מפורשת כאחד מן הצדדים הולכים לפי
2 הכללים שנתבאר לעיל.
3 הגמרא מנסה להוכיח ממקום אחר שאין נוקטים כללים אלו להלכה:
4 אָלָא יֵשׁ לְהוֹכִיחַ זֹאת מִהָא דְתַנְּנָן – מִמָּה שֶׁשֵּׁנִינוּ (להלן נט.), עִיר
5 שְׁהִיתָה שְׁל יְחִיד, כְּלוּמַר, שֶׁלֹּא הִיוּ רְגִילִים לַעֲבוֹר בַּה שִׁישִׁים רִיבּוּא
6 אַנְשִׁים, וּלְפִיכָךְ לֹא הִיָּה לֵה דִין רְשׁוֹת הַרְבִּים, וּמוֹתְרִים הִיוּ דִיירֵי
7 הַעִיר לְהַנִּיחַ עִירוֹב חֲצִירוֹת אֶחָד לְכָל הַעִיר וְלַעֲשׂוֹתָהּ כַּחֲצֵר אַחַת
8 הַמוֹתֵרֵת בְּטַלְטוּל. וְלֵאחֲרַי מִכֵּן נִוְסְפוּ בַעִיר דִּיירֵים חֲדָשִׁים אוֹ שֶׁנִּקְבְּעוּ
9 בַּה שׁוּקִים, וְנַעֲשִׂיתָ עַל יְדֵי כֵן עִיר שְׁל רְבִים, שֶׁנִּכְנָסִים בַּה שִׁישִׁים
10 רִיבּוּא אַנְשִׁים, מוֹתְרִים הֵם לְהִיּוֹת מְעַרְבִין אֶת הַעִיר בְּזִלְתָּ
11 כְּבַתְחִילָה. וְעִיר שְׁהִיתָה מִתְחִילָה שְׁל רְבִים – שְׁהִיוּ מִהֲלֻכִים בַּה
12 שִׁישִׁים רִיבּוּא אִישׁ, וְאִסּוּר הִיָּה לַעֲרַב אֶת כּוֹלָהּ כְּאֶחָד, לְפִי שֶׁחֲשָׁשׁוּ
13 חֲכָמִים שֶׁמֵּא לֹא יִידְעוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁהֵנִיחוּ בַּה עִירוֹב, וְיִסְבְּרוּ שֶׁמוֹתֵר
14 לְטַלְטֵל בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, וְלֵאחֲרַי מִכֵּן נִתְמַעְטוּ דִּיורֵיהֶם וְנַעֲשִׂיתָ עִיר שְׁל
15 יְחִיד – שֶׁאֵין נִכְנָסִים בַּה שִׁישִׁים רִיבּוּא, אֵינן מְעַרְבִין אֶת בּוֹלָהּ
16 כְּאֶחָד, לְפִי שֶׁיֵּשׁ לְחוֹשׁ שֶׁתְּחַזֵּר לְהִיּוֹת עִיר שֶׁל רְבִים, וְיִטְעוּ הַדְרִים
17 בַּה וְיִסְבְּרוּ שֶׁמוֹתֵר לְהַמְשִׁיךְ וּלְעַרְב אֶת כּוֹלָהּ, אָלָא אֵם בֵּין עוֹשֵׂה
18 לַה שִׁיּוֹר הוֹצֵאָה לָהּ – מְשַׁיֵּר מְסַפֵּר בְּתִים, אֲפִילוֹ אִם עוֹמְדִים הֵם
19 מִחוּץ לַעִיר, וְאֵינָם כּוֹלְלִים עִם עִירוֹב הַעִיר, וְעַל יְדֵי כֵךְ יֵהָא נִיכַר
20 שֶׁטַעַם הִיתֵר הַטַּלְטוּל בַּעִיר הוּא מְשׁוּם הָעִירוֹב שְׁבָה, וְלֹא יִבּוּאוּ
21 לְטַלְטֵל בַּעִיר שֶׁל רְבִים שֶׁאֵין בַּה עִירוֹב. וְשִׁיעוֹר הַבְּתִים שֶׁצְרִיף
22 לְשִׁייר מִחוּץ לַעִירוֹב הַעִיר הוּא בְּגוּדְלָה שֶׁל הַעִיר שֶׁמָּה 'חֲדָשָׁה'
23 שְׁהִיתָה בִּיהוּדָה, שִׁישׁ בַּה חֲמִשִׁים דִּיירֵין. אֵלּוּ דְּבַרְי רַבִּי יְהוּדָה.
24 רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר,

1 מוֹה, וְהַשְׁלִישִׁי קְנָה שְׁבִיתָה בִּינֵיהֶם, שֶׁהָדִין בּוֹה שֶׁהֵאֱמַצְעִי רִשְׁאִי
2 לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם כָּל אֶחָד מִן הַחֲצִירוֹנִים, לְפִי שִׁישׁ לוֹ תַּחוּם מְשׁוֹתֵף שֶׁל
3 שְׁתֵּי אֲמוֹת עִם כָּל אֶחָד מֵהֶם, אֶךְ הַחֲצִירוֹנִים אֵינָם רִשְׁאִים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ
4 זֶה עִם זֶה, מֵאַחַר שֶׁאֵין תַּחוּמָם מְשׁוֹתֵף כָּלֵל. וְעַל כֵּךְ שֵׁנִינוּ בְּמִשְׁנָה,
5 רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, לְמָה הִדְבַּר דּוּמָה, לְשֵׁלֵשׁ חֲצִירוֹת הַפְּתוּחוֹת זֹו
6 לְזוֹ – שִׁישׁ פִּתְחָן בֵּין הָרִאשׁוֹנָה לְשֵׁנִיָּה וּבֵין הַשֵּׁנִיָּה לְשִׁלִישִׁית,
7 וּפְתוּחוֹת אֶף לְרִשׁוֹת הַרְבִּים – שֶׁכָּל אַחַת מִן הַחֲצִירוֹת יֵשׁ לָהּ פִּתְחָן
8 בְּפִנֵּי עַצְמָה לְרִשׁוֹת הַרְבִּים, שֶׁהָדִין בּוֹה שֶׁאֵם עִירְבּוֹ – הֵנִיחוּ עִירוֹב
9 חֲצִירוֹת, שְׁתֵּי – שְׁתֵּי הַחֲצִירוֹת הַחֲצִירוֹנִים יְחַד עִם הַחֲצֵר הָאֲמַצְעִית,
10 הִיא מוֹתְרָת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִמָּהֶן וְהֵן מוֹתְרוֹת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִמָּה, וְשְׁתֵּי
11 – וְשְׁתֵּי הַחֲצִירוֹת הַחֲצִירוֹנִים אִסּוּרוֹת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ זֹו עִם זֹו. אֲמַנָּם
12 חֲכָמִים חוֹלְקִים עַל רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּדִין זֶה, וְסוֹבְרִים שֶׁכָּל שְׁלוֹשֵׁת
13 הַחֲצִירוֹת אִסּוּרוֹת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ זֹו עִם זֹו. וְאָמַר רַב הִקְא בְּר גּוֹרֵינָא אָמַר
14 רַב, הִלְכָה בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁהֵאֱמַצְעִית מוֹתְרָת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם
15 הַחֲצִירוֹנֹת. וּמֵאֵן פְּלִיג עָלֶיהָ – וּמִי הוּא הַחוֹלֵק עַל רַבִּי שְׁמַעוֹן בּוֹה,
16 רַבִּי יְהוּדָה, שֶׁהוּא בֵּן מְחֻלְקוֹתָיו שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּכָל מְקוֹם, וְאִם כֵּן יֵשׁ
17 לְתַנּוּמָה, כִּי־צַד יִתְכַן שֶׁהִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָא אָמַרְתָּ – וְהָרִי נִתְבָּאֵר
18 בְּכָלֵם שֶׁהוּבָאוּ לְעִיל, שֶׁכֵּאֲשֶׁר נִחְלַקוּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
19 הִלְכָה בְּרַבִּי יְהוּדָה. אָלָא לֹא שְׁמַע מִינָהּ – הָאֵם אֵין לְלַמּוּד מִכָּךְ,
20 דְּלִיתְנָהוּ – שֶׁאֵין אֲנוּ סוֹבְרִים לְכָלֵם אֵלּוּ.
21 דּוּחָה הַגְּמָרָא: וּמֵאֵי קוּשִׁיא – מִהּ מְקוֹם יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל כָּלֵם אֵלּוּ
22 מִמָּה שֶׁפִּסְק רַב הִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, דִּילְמָא – הָרִי יִתְכַן לּוֹמַר, דְּהִיבָא
23 דְּאִיתְמַר אִיתְמַר – שֶׁבְּמְקוֹם שֶׁנִּאֲמַרְהָ הִלְכָה בְּמִפְרֹשׁ כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן
24 הוֹלְכִים אַחֲרַי הַפִּסְק שֶׁנִּאֲמַר, וְאֵילוּ הִיבָא דְּלֵא אִיתְמַר לֹא אִיתְמַר –